

Langs de beken van het Leudal, Limburg

Eén wandeling, zeven schoonheden

Doe dat maar eens na. Zelfs op een druilerige herfstdag je bezoekers betoveren. Het Leudal lukt het. Het heeft spannende paden, sprookjesachtige varenbossen, romantische beken met oevers als kliffen en een dak van bladeren als beschutting tegen de regen. Plus twee watermolens, een klooster, een heksenheuvel en herberg De Busjop.

INFORMATIE WANDELROUTE LEUDAL

Start/eindpunt: Bezoekerscentrum Leudal, Roggelseweg 56, 6081 NP Haelen.

Lengte: 14,3 km

Markering: Wandelnetwerk Maas-Swalm-Nette: gele pijlen/nummers op rode ondergrond. De knooppunten staan maar op één zijde van de routepaaltjes.

P: Bij bezoekerscentrum Leudal (gratis).

OV: Vanaf bushalte Eykerstokweg in Heythuysen is het 500 m lopen naar boscafé De Busjop met kp90. Volg kp91, dan kp92 en vervolg de routebeschrijving bij F.

Horeca: Haelen, bij start: St. Elisabeth's Hof, Roggelseweg 56, elisabethshof.nl. Heythuysen: boscafé De Busjop, Busschopsweg 9, debusjop.nl.

Kinderen: Deze route is ook leuk voor kinderen: je wandelt door een spannend bos en met de knooppunten is de route eenvoudig in te korten, bijv. via kp13. De route is dan 5,5 km.

ROUTEBSCHRIJVING WANDELROUTE LEUDAL

A t/m (..) verwijst naar het punt op de route waar je je bevindt > zie hiervoor de ANWB-wandelgids.

[1] t/m [...] verwijst naar een 'weetje' > zie onderaan de routebeschrijving.

LA = linksaf; RA = rechtsaf; RD = rechtdoor; ri = richting.

A/start = Naast het bezoekerscentrum, op het terras van Restaurant St Elisabeth's Hof vind je kp27. Kies ri kp24, langs Roggelseweg. Verderop afgescheiden paadje langs de Sint-Elisabethsmolen **[1]**.

Na 70 m LA houten hekje door, bordjes Het Leudal en wandelnetwerk (gele pijl op rode ondergrond), kies hooggelegen pad, bovenlangs de Leu **[2]**. Bij kp24 schuin links ri kp58. Bij kp58 LA ri kp61.

Nadat je de Leubeek bent overgestoken eerste RA (kp61 kan ontbreken) ri kp56. Einde pad RA, Leudal, ri molen. Je steekt opnieuw de Leubeek over en komt bij de Sint-Ursulamolen **[3]** met walnotenboomgaard en veel picknickbanken in de wei, een idyllisch plekje.

B = Voorbij de St. Ursulamolen bij kp56 LA ri kp53. Volg vanaf nu bordjes Leudal, via kp53 naar kp51 (600 m na kp53, op splitsing van paden met driestam en rood-wit kruis: rechts aanhouden, pad stijgt van de Leubeek af). Vanaf kp51 vervolg gele pijlen, naar kp50. Bij kp50 LA naar kp63. Houten trap af, voetgangersbruggetje over en RA naar kp63. Volg hoofdpad, negeer afslagen. Bij kp63 LA naar kp62, langs de Groaveberg **[4]**.

C = Vanaf kp62 volg kp11, in de diepte is de Zelsterbeek zichtbaar. Bij kp11 volg kp13, dan ri kp8.

(Bij kp13 kun je de route inkorten tot 5,5 km: volg kp14 (kan ontbreken) en kp27 en na 500 m ben je terug bij het bezoekerscentrum.)

Hoofdroute: bij kp13 volg kp8. Je komt uit bij de Roggelseweg.

D = Steek de Roggelseweg over. Overzijde RA ri kp8. Het pad volgt nu de loop van de Roggelse Beek **[5]**. Bij kp 8 volg kp47, kp46, kp48, dan RD naar kp22 (markering geeft kp26 aan). Je komt bij prachtige plek, randje bos en open hei, het Kloosterhof **[6]**.

E = Vanaf kp22 volg kp20, langs de heidevelden, dan ri kp91 (RA ri kp90 kom je bij boscafé De Busjop **[7]**) en kp92.

F = Bij kp92 steek Tungelroyse Beek over en volg kp94, kp96, hekje door LA, Leudalroute. Hekje door, dan kp78, kp79, kp1 naar kp26. Onderweg kans het ijsvogeltje **[8]** te zien.

G = Bij kp26 volg kp6, kp5, kp7, kp23, kp24 en kp27. Je bent weer terug bij het startpunt, het bezoekerscentrum en restaurant St. Elisabeth's Hof **[9]**.

ONDERWEG LANGS WANDELROUTE LEUDAL

[1] Energieke Elisabeth | Meer dan tien watermolens stonden er ooit langs de Leubeek. Nu alleen nog de Sint-Elisabeths- en de Sint-Ursulamolen. Elisabeth is een bikkel. Meer dan acht eeuwen oud is ze en getekend door een waslijst aan facelifts en amputaties. Ze werd verplaatst, verbrand, verbouwd, vervloekt (toen de molenaar, vader van tien kinderen, stierf nadat hij tussen muur en rad bekneld was geraakt) en vernield. Dat was na een bombardement in november 1944, toen de brug over de Leubeek werd opgeblazen. Zeventig jaar lang is Elisabeth aan haar lot overgelaten. Daarna werd ze gerenoveerd en kreeg ze een waterkrachtcentrale. Sindsdien bakt de St. Elisabeth's Hof de vlaaien bruin met stroom van deze energieke buurvrouw.

[2] Laveren langs de Leu | Wat een prachtig bos is dit! Misschien wel op z'n mooist op een druilerige herfstdag als de mist tussen de bomen zweeft, druppels aan de bladeren hangen en de Leubeek tussen de hoge zanderige oevers klatert. In de steile oeverkanten graaft het ijsvogeltje z'n nest en vanaf de laaghangende takken speurt hij naar visjes. Wat opvalt zijn de varens. Ze vermommen zich in de winter als oude mannen in bruine lompen, maar kikkeren elk voorjaar weer op en komen als herboren tevoorschijn uit hun dikke wortelstokken. Deze adelaarsvaren is een alleenheerser. Zijn geheim: klieren onder aan de jonge bladeren. Die scheiden een soort nectar af waar mieren op afkomen, wat voorkomt dat andere dieren van de varen eten. Doordat de adelaarsvaren giftig is, zijn er maar weinig planten die onder zijn blad kunnen groeien.

[3] Ursula | Van de honderd watermolens die er in Nederland zijn, staan er ruim vijftig in Limburg. Mooi gelegen Ursula (leumolen.nl), bij een boomgaard vol walnootbomen, is daar een van. De walnootboom is het teken van wijsheid en geliefd om het hout, maar door vliegen en muggen gemeden om de geur. De reden om ze vroeger naast de mestvaalt te planten.

[4] Groaveberg ... heksenheuvel? | Het verhaal gaat dat onder dit heuveltje een behekste gravin ligt. Ze kwam uit Roggel en brak haar belofte om te trouwen met de man die haar hand vroeg. Ook de belofte jaarlijks een ton olie aan de kerk te schenken kwam ze niet na. Dat viel in Roggel niet goed. En ook niet dat ze zelfs na haar dood bij haar familie bleef bedelen om geld waarmee ze haar schuld zou kunnen inlossen. Men besloot de lastige gravin te begraven in het Leudalbos, in een graf waaruit ze nooit meer zou kunnen ontsnappen. Alle boeren hielpen mee de Groavinnenberg - later verbasterd tot Groaveberg - te bouwen. Dat ze af en toe een klap uitdeelt of akelig gilt, bewijst wel dat ze goed is opgeborgen.

[5] Kilometervreter | De beek die nu aan je voeten stroomt is de Roggelse Beek. Die kronkelt erop los en legt ongeveer de driedubbele afstand af van wandelaars, over hemelsbreed hetzelfde aantal kilometers.

[6] Sjansen in het bos bij de Kloosterhof | Het is goed gebruik bij de Kloosterhof: sjansen (takkenbosjes) verzamelen om de oven in het bakhuisje op te stoken. En dan: vlaaien bakken in het bakhuisje! Vanwege brandgevaar werden de huisjes uit de wind en op ruime afstand

van hof en stallen gebouwd. De Kloosterhof, voorheen bewoond door nonnen, nu groepsaccommodatie, ligt mooi te zijn op de rand van bos en hei. Zwarte heckrunderen en IJslandse paarden zorgen ervoor dat de heidevelden niet dichtgroeien.

[7] De Busjop | De Busjop is een oergezellig restaurant met fijn terras onder hoge bomen. Oké, vroeger spookte het er, maar nu eet je er - behalve pannenkoeken - ook heerlijke streekgerechten. Veel komt van eigen stal en moestuin. Ook leuk: ieder weekend om 14 uur is er livemuziek. En wat de spoken betreft ... Je kunt je er misschien iets bij voorstellen. Op de zandpaden die de heidevelden doorkruisen liggen oeroude voetsporen. Drieduizend jaar geleden al settelden boeren zich langs de beken van het Leudal. Ze verbrandden hun doden op brandstapels en bedekten de graven met lagen graszoden. Als je goed kijkt, zie je die graven in de verte nog. Moet je wel héél goed kijken.

[8] Hotspot voor de ijsvogel | Glasheldere riviertjes, hoge steile oevers, wat bomen met laaghangende takken als zitje om vissen te spotten. Ze maken het Leudal tot een geliefd plekje voor het ijsvogeltje. In de lemige oevers graaft ze een gang van een meter diep, waarin ze haar eieren legt. De vissen voor haar jongen pikt ze uit de binnenbocht van de rivier, waar het water langzamer stroomt. In buitenbochten is dat soms wel 80 km per uur - een beetje te snel voor de ijsvogel.

[9] Tip St. Elisabeth's Klooster | aan de overzijde van de Roggelseweg ligt het Sint-Elisabeth's Klooster. Een ommetje van ca. 1,5 km over het verharde pad voert langs het pesthuis, de mooie tuin met torenhoge bomen en de oude kloostertoren. Langs de Tungelroyse Beek vind je stille, romantische bankjes om de ijsvogel te spotten. Steek vanaf restaurant St. Elisabeth's Hof de Roggelseweg over en volg het vlonderpad naar de kloostertuin.